

de
springschans

openbare basisschool

Een veilige school voor iedereen

Pestprotocol

Inleiding

Op de Springschans zijn we ons bewust van het maatschappelijke probleem *pesten*.

Pesten is niet een probleem dat zich gemakkelijk laat oplossen.

Pesten speelt zich vaak in het verborgene af en dat alleen al maakt het moeilijk om er greep op te krijgen.

Toch is het van het allergrootste belang dat er iets aan het pesten op school gedaan wordt. Dit is de reden dat wij een pestprotocol gebruiken op school. Wij willen bewust omgaan met pesten en ervoor zorgen dat pesten zo min mogelijk voorkomt op onze school.

Het is van het grootste belang dat een pestprotocol door alle betrokkenen wordt ondersteund. Daarom staat het pestprotocol vermeld in de schoolgids en komen we er ieder schooljaar weer op terug.

Inhoud

1.	Pedagogisch klimaat	4
2.	overeenkomsten bij pesten	5
3.	De zes componenten	6
4.	Preventie	8
5.	Aanpak	9
6.	Bijlage 1 Internetafspraken en contract	12
7.	Bijlage 2 Tips voor leerlingen tegen digitaal pesten	13

Pedagogisch klimaat

Een goede sociaal emotionele ontwikkeling van onze kinderen is één van de belangrijke doelstellingen van ons onderwijs. Binnen onze school willen we daar veel aandacht aan schenken.

We willen een fijne, betrokken, vertrouwde school zijn voor onze leerlingen.

Daarom moet elk kind zich prettig en veilig voelen op school. Een fijn schoolklimaat stichten we met elkaar, door elkaar te respecteren en te stimuleren, vriendelijk en beleefd te zijn, omgangsvormen te hanteren en normen en waarden na te leven.

In de omgang met elkaar dragen we met elkaar de verantwoordelijkheid. We staan open voor elkaars achtergronden en proberen elkaar zo veel mogelijk te helpen. Kinderen moeten zich vrij en tevreden voelen om te 'durven' leren.

Nieuwsgierig zijn en vertrouwen hebben zijn belangrijke pijlers, kinderen mogen en durven fouten maken.

Aandacht voor de sociaal emotionele ontwikkeling heeft te maken met de pedagogische waarden en is daarom een zaak van de hele school.

Verschil tussen plagen en pesten

Plagen mag wel. Pesten mag niet. Wanneer is het nog plagen en wanneer wordt het pesten?

Bij plagen is er sprake van incidenten. Een persoon zegt iets, een ander zegt iets terug en meestal is het dan afgelopen. Vaak is het een kwestie van elkaar voor de gek houden. De machtverhouding is gelijk. Plager(s) en geplaagde(n) hebben een gelijke of bijna gelijke macht. Bij plagen loopt de geplaagde geen blijvende psychische en/of fysieke schade op en is in staat om zich te verweren.

Pesten is een wezenlijk en groot probleem. Pestgedrag vind je bij kinderen van alle leeftijden en in alle bevolkingsgroepen. Het is echter van groot belang om onderscheid te maken tussen pesten en plagen. Pesten kan en mag namelijk niet getolereerd worden. Pesten is het op systematische wijze uitoefenen en psychische en/of fysieke mishandeling door één of meerdere individuen op een persoon, die niet in staat is zichzelf te verdedigen. Cyberpesten is een onderdeel van traditioneel pesten.

Bij pesten is de macht ongelijk verdeeld. Pesten heeft negatieve gevolgen voor het slachtoffer. Deze mag niet voor zichzelf opkomen, noch zich verweren. Doet hij dit wel, dan kan dat voor de pester(s) een reden zijn om hem nog harder aan te pakken.

Overeenkomsten bij pesten

De daders zijn sterker, ouder of met meer.
Het pesten is tegen je zin, maar je kunt het niet stoppen.
Het gebeurt vaker dan één keer, soms weken of maanden lang.
Het gebeurt vaak zo dat volwassenen het niet merken.
Je hebt verdriet en pijn, het pesten maakt je angstig en bang.

De zes componenten

Bij pestgedrag hebben we te maken met zes componenten:

- 1) Het kind dat gepest wordt
- 2) Het kind dat pest
- 3) De zwijgende middengroep
- 4) De leerkrachten
- 5) De ouders
- 6) De directie

1) *Het kind dat gepest wordt*

Voor het kind dat gepest wordt moet duidelijk zijn dat het in alle gevallen op de leerkracht kan rekenen. Het probleem moet bespreekbaar zijn. Er wordt ook besproken of zijn of haar ouders/verzorgers op de hoogte zijn van het pestgedrag. Samen met de leerkracht moet bekeken worden of de oorzaak van het pestgedrag van de anderen kan worden opgespoord. Kan het gepeste kind misschien zelf ook bijdragen dat het pesten ophoudt?

In ernstige gevallen kan het kind een sociale vaardigheidstraining volgen. Denk aan sporten voor zelfverdediging. (Niet om het vechten aan te leren maar om hun weerbaarheid en zelfvertrouwen te verbeteren).

2) *Het kind dat pest*

- is vaak fysiek en/of verbaal sterker dan hun klasgenoten
- is dikwijls lichamelijk sterker dan het slachtoffer
- doet graag stoer
- wil macht hebben over het slachtoffer
- is vaak niet populair in de groep
- is vaak zelf ook onzeker, bang om zelf gepest te worden
- wil andere kinderen voor zichzelf 'winnen' door anderen buiten te sluiten.

Verder blijkt dat pesters niet zo populair zijn bij andere leerlingen (hoewel dat soms niet zo lijkt) zij gebruiken verschillen (andere kleur haar, bril, andere kleding) als excuus om het leven van een ander zuur te maken.

Eigenlijk hebben ze zondebokken nodig waarop ze hun frustratie af te kunnen reageren. Hulp van de school (de leraar) is dus noodzakelijk.

Dat kan zijn in de vorm van:

- Lerend gesprek: De leerkracht vertelt de pester dat er consequenties zijn voor het feit dat de pester de geldige schoolregels heeft overtreden.
- Probleemoplossend gesprek; bv. Afstemming met de ouders over de manier waarop zij aandacht besteden aan hun kind, het niet corrigeren van agressief gedrag, lichamelijke bestraffing, psychische mishandeling, zelf eerst gepest zijn, jaloezie, verwend.
- Rollenspel; Als de oorzaak enigszins duidelijk is, probeer dan de gevoeligheid van de pester naar het slachtoffer toe te vergroten. Laat hem of haar beeldmateriaal zien. Maak afspraken over gedragsverandering. Aan het einde van de week komt kort de naleving van de afspraken aan de orde.
- Sociale vaardigheidstraining

3) *De (zwijgende) middengroep*

Door een open, tolerante sfeer te creëren in de groep kunnen we vaak pesten voorkomen. Maar we weten dat ondanks pedagogische aanpassingen het bij sommige groepen moeizaam is. Een collectief onderschrijven van samen opgestelde gedragsregels en het consequent hanteren hiervan kan daarbij helpen. Samen met de kinderen op een

actieve manier werken aan de goede sfeer in hun groep. Regelmatig gesprekken voeren over gebeurtenissen in de groep helpt hierbij. We willen kinderen bewust maken van hun verantwoordelijkheid voor elkaar!

4) *De leerkracht*

De leerkracht moet in ieder geval actie ondernemen en heeft een sleutelrol in de aanpak van het pesten. De leerkracht is eerste verantwoordelijke voor de aanpak op school. Om het pesten tegen te gaan, moet de leerkracht eerst weten óf en hoe er wordt gepest.

De leerkrachten van de Springschans hebben de Leefstijl-studie gevolgd en hier ook een diploma voor gehaald. Deze methode gaat uit van een preventieve structurele aanpak in alle groepen. Hierdoor trachten we het pesten te voorkomen door structureel elke week bezig te zijn met het sociale klimaat in de groep en de aspecten van sociale ontwikkeling.

5) *De ouders (worden altijd persoonlijk of telefonisch benaderd en niet per mail)*

De leerkracht neemt, persoonlijk of telefonisch, contact op met de ouders van het gepeste kind en probeert erachter te komen of het kind thuis praat over het feit dat het gepest wordt.

Ouders kunnen wellicht informatie verschaffen, die het kind ons niet wil of kan geven.

We maken de ouders bondgenoot bij de bescherming van het gepeste kind.

De leerkracht neemt ook, persoonlijk of telefonisch, contact op met de ouders van het kind dat pest. De ouders worden dan geïnformeerd over het pestgedrag van hun kind.

Verder wordt hen medewerking gevraagd om gezamenlijk aan het probleem een eind te maken.

6) *De directie*

- is verantwoordelijk voor alle betrokkenen binnen de school
- moet streven naar een veilig klimaat voor alle kinderen en leerkrachten

De directie volgt de navolging van het pestprotocol op afstand en zal door de leerkracht op de hoogte worden gehouden van het verloop. Op verzoek van de leerkracht en/of ouders kan de Ib of directie bij gesprekken aanwezig zijn. Indien nodig kan de directie overgaan tot het nemen van maatregelen.

Preventie

Op de Springschans werken we van groep 1 tot en met 8 met de methode Leefstijl. Leefstijl is een programma dat kinderen van de kinderopvang/peuterspeelzaal tot en met het beroepsonderwijs helpt om hun sociaal-emotionele vaardigheden te ontwikkelen. Om een aantal te noemen; samen spelen, samenwerken, praten, luisteren, rekening houden met elkaar, zelfvertrouwen opdoen, gevoelens uiten, omgaan met verschillen, conflicten oplossen en omgaan met groepsdruk. Ook komen media-educatie, gezondheidsvaardigheden en burgerschap aan bod. Allemaal essentiële basisvaardigheden die voor kinderen belangrijk zijn om goed te functioneren. Zowel nu op school, thuis als wanneer zij volwassen zijn.

Hoe proberen wij cyberpesten te voorkomen?

1. Wij maken de leerlingen bewust van de gevaren op internet, de effecten van cyberpesten en de strafbare feiten. Dit komt terug bij Leefstijl en bij het project Mediamasters waar we aan meedoen met groep 7 en 8.
2. Wij hebben afspraken en regels over internetgedrag. In groep 5 tekenen de leerlingen een internetcontract. (zie bijlage). We vertellen dat cyberpesten strafbaar is.
3. Aan het schoolreglement is toegevoegd:
Het maken van opnames van medeleerlingen en leerkrachten zonder toestemming kan leiden tot schorsing/verwijdering/disciplinaire maatregelen.

Aanpak

Stappenplan voor leerkrachten

Er wordt pestgedrag gesignaleerd en dit wordt vervolgens gemeld bij de leerkracht. De leerkracht hoort het aan en probeert vervolgens nog extra informatie in te winnen. Er zijn dan twee mogelijkheden:

1) Er is geen sprake van (cyber-)pestgedrag.

Het gaat om een incidentele gebeurtenis. De leerkracht kan de leerlingen helpen bij het oplossen van conflicten als ze er zelf niet meer uitkomen.

2) Er is wel sprake van pestgedrag

Het volgende stappenplan wordt vervolgd.

1. Er wordt een kort schriftelijk verslag gemaakt van de melding.
2. De leerkracht gaat verder informatie inwinnen.
3. Er volgt een gesprek tussen de leerkracht en het kind dat wordt gepest.
4. Er volgt ook een gesprek tussen de leerkracht en de pester. De problemen worden besproken en er worden afspraken gemaakt. Hiervan wordt een kort schriftelijk verslag gemaakt.
5. De ouders van het gepeste kind en van de pester worden op de hoogte gebracht van het gesprek en van de gemaakte afspraken.

Gedurende twee weken is er aan het eind van de week een gesprek. Hierin wordt besproken of de gemaakte afspraken nagekomen worden. Ook hiervan wordt een kort schriftelijk verslag gemaakt. Als de afspraken goed worden nagekomen wordt het probleem na twee weken afgesloten.

Als blijkt dat er geen wezenlijke verbeteringen zijn aan het eind van de tweede week, dan wordt het pestgedrag bekend gemaakt bij alle geledingen (leerkrachten, directie en betrokken ouder(s)).

Er volgt dan een nieuw gesprek, nu met alle betrokkenen (het kind dat gepest wordt, de pester en de ouders). Hierin worden nogmaals de problemen besproken en (nieuwe) afspraken gemaakt. Ook zullen de consequenties worden besproken die zullen volgen als er geen verbetering optreedt. Na twee weken volgt opnieuw een evaluatiemoment.

Als het pestprobleem uiteindelijk niet opgelost wordt, kan aan de ouders van de pester het advies gegeven worden om een andere school te gaan zoeken. Dit zal echter alleen in zeer uitzonderlijke en ernstige situaties gebruikt worden en de school neemt, in samenspraak met het bestuur (het ISOB) deze beslissing. Ouders van kinderen die gepest worden, hebben hier geen zeggenschap over.

Bijlage 1

Internetafspraken en contract

internetafspraken

Dit is een lijst met afspraken over het gebruik van internet op school. Als je akkoord gaat met deze afspraken, dan onderteken je dit onderaan deze pagina.

Dat betekent dat wij ervan uitgaan dat je je aan de afspraken gaat houden.

De afspraken

- Ik gebruik op de computer alleen mijn eigen naam en wachtwoord.
- Ik geef anderen geen persoonlijke gegevens zoals mijn adres, mijn telefoonnummer, mijn e-mailadres, mijn bankrekeningnummer of het adres van mijn ouders of het adres van mijn school zonder toestemming van mijn meester of juf.
- Ik zal nooit een foto of iets anders van mijzelf per e-mail versturen zonder toestemming van de meester of juf.
- Chatten is op school niet toegestaan, tenzij ik van de meester of juf daar een opdracht voor krijg.
- Ik vertel het de meester of juf meteen als ik informatie zie waardoor ik me niet prettig voel.
- Ik vertel het gelijk aan de meester of juf wanneer ik e-mail berichten krijg die ik niet leuk vind.
- Bij gebruik van een zoekmachine gebruik ik normale woorden (zoektermen). Ik zoek geen woorden die te maken hebben met grof woordgebruik, sex, discriminatie en geweld. Bij twijfel overleg ik met de meester of juf.
- Bestanden naar je eigen computer halen heet downloaden. Ik mag geen bestanden downloaden. Bij twijfel overleg ik met de meester of juf.
- Ik spreek met mijn meester of juf af op welk tijdstip en hoe lang ik op Internet mag en van welke programma's ik gebruik mag maken.

Ik ben op de hoogte van bovenstaande afspraken en ik hou mij aan deze afspraken.

naam leerling	groep	datum	handtekening
naam ouder(s)		datum	handtekening

Bijlage 2

Tips voor leerlingen tegen digitaal pesten

Hoe voorkom je dit zo veel mogelijk?

- Geef nooit je wachtwoord en inlognaam aan anderen. Zorg dat ze niet makkelijk te raden zijn.
- Dingen die je voor de webcam doet, kunnen later op internet gezet worden. Let daarom op met wat je doet voor de cam, ook als je denkt dat je vriend of vriendin dit nooit zal doen. Als je later ruzie krijgt, dan kan je vriend of vriendin de foto's en/of opnames op internet zetten en kan de hele school het zien.
- Als je gepest wordt door mensen die je niet kent, vat het dan niet persoonlijk op. Via internet schelden mensen makkelijker dan in het echte leven.
- Praat of chat erover als je gepest wordt via je mobieltje. Je kunt ook een ander nummer nemen en geef je nieuwe nummer dan alleen aan je vrienden.
- Neem de dreigementen van de ander niet altijd serieus: "Ik weet waar je woont, want ik ken je IP-adres, ik kan je altijd achterhalen als je niet meewerkt.". Dat kan vaak helemaal niet, alleen de politie kan je echte adres via je IP-adres achterhalen bij de provider.

En als het toch fout gaat?

- Reageer niet op hatemails of andere cyberpesterijen. Verwijder de e-mail zonder hem te openen. Als je niet reageert, gaan pesters op zoek naar iemand anders om te pesten. Ook als je in een chatroom vervelende opmerkingen krijgt, verlaat dan die chatroom
- Blokkeer de afzender bij pest-emails of -smsjes.
- Bewaar de pestmail of sla de berichtjes op. Het zijn bewijzen die tegen de pester gebruikt kunnen worden. Aan het IP-adres van de mail kan afgeleid worden van welke computer de e-mail verzonden is. Een provider heeft vaak een helpdesk die klachten over nare mail, smsjes en appjes e.d. aanneemt. Je kan deze helpdesk bellen.
- In sommige gevallen kan je aangifte doen bij de politie. Pesten kan zo hardnekkig zijn dat het 'stalken' wordt genoemd. Dit is strafbaar. Ook als er een bewerkte of blootfoto van jou op internet staat, kun je aangifte doen.
- Praat erover. Blijf er niet alleen mee zitten, zoek iemand met wie je erover kan praten. Met Pestweb chatten, bellen of mailen kan natuurlijk ook.
- Als er een filmpje van jou of van een ander op internet staat waarin gepest wordt of geweld wordt gebruikt kun je dat melden bij de moderator.

YouTube

Op YouTube kun je een filmpje "markeren". Dan klik je op het vlaggetje "markeren" onder het filmpje. Daar kun je een reden aangeven waarom jij vindt dat het filmpje weg moet. Kies dan voor: "haatdragende of beledigende inhoud" en daarna voor: "pesten". Dan krijgt YouTube een melding dat het filmpje gemarkeerd is. Hoe meer mensen zo'n melding doen hoe groter de kans is dat ze het filmpje weghalen. Hiervoor moet je wel een account hebben bij YouTube.